

Budgetskrivelse 2024

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Sammanfattning

Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Förändringar i omvärlden påverkar förutsättningarna för nämndens uppdrag. Ändringarna i lagstiftningen leder till ökat krav på samverkan mellan kommuner. Vidare krävs det att utbudet av utbildningar anpassas till arbetsmarknadens behov i högre utsträckning än förut.

Utökad verksamhet för att möta Malmöbornas behov

Inför höstterminen 2024 kommer två nya gymnasieskolor att öppnas med fokus på att i högre utsträckning kunna erbjuda eleverna deras förstahandsval och fler platser inom yrkesutbildningarna. Nämnden utökar även inför läsåret 2023/2024 antalet utbildningsplatser inom anpassad gymnasieskola då det finns en fortsatt ökad efterfrågan på utbildningsplatser, såväl i Malmö som i andra närliggande kommuner.

Nämnden fortsätter att prioritera ett utökat antal platser inom yrkesvuxenutbildning. Arbetet med att utveckla och utöka antalet platser inom kombinationsutbildningar både i egen regi och i samverkan med de externa utbildningsanordnarna fortsätter för att möta arbetsmarknadens behov. Resurser till förberedande utbildningsinsatser mot en yrkesexamen på gymnasial nivå i samverkan med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden prioriteras 2024 för att möta stadens behov av yrkeslegitimerad vård- och omsorgspersonal.

Insatser för högre måluppfyllelse och självförsörjning

Studie- och yrkesvägledningen spelar en central roll i att stärka individens valkompetens och lotsa individen vidare inom utbildningssystemet eller till arbete. Insatserna och resurserna inom området syftar till att öka valkompetensen hos nämndens målgrupper samt att stärka sambandet mellan studie- och yrkesval och arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Nämnden fortsätter prioritera goda övergångar mellan olika skolformer. En ökad beredskap planeras därför för att kunna ta emot ett ökat antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp och som också kräver multikompetenta team. Elever från introduktionsprogram får ökade möjligheter att fortsätta sina studier på vuxenutbildning utan avbrott i sina studier. Vidare prioriteras övergångar från anpassad gymnasieskola till arbetslivet samt från gymnasieskola till högre utbildningar. Nämnden verkar för att fler individer med ekonomiskt bistånd ska genomgå vuxenutbildning genom ett nära samarbete med andra nämnder och med Arbetsförmedlingen inom ramen för den strategiska och den lokala överenskommelsen.

Vikten av det kompensatoriska uppdraget

Samverkan med grundskolenämnden inom ramen för elevhälsans uppdrag, till exempel genom gemensamt fokus på de elever som har större behov av stöd i samband med övergångar mellan skolformer fortsätter. Nämnden planerar även att inrätta så kallade skolsociala team som bland annat ska bidra till trygghet och studiero för alla elever, ökad närvaro och förbättra samverkan mellan skola och socialtjänst.

Under 2024 kommer nämnden vidareutveckla introduktionsprogrammen utifrån elevens individuella studieplan genom skarpare uppföljning av progression. Målgruppens övergång till vidarestudier eller arbete efter ett genomfört program kommer även det att följas upp i högre utsträckning under 2024.

Ekonomiska förutsättningar

Nämnden befinner sig i ett tuffare ekonomiskt läge från och med 2023 och framåt jämfört med tidigare år. Detta på grund ökade kostnader kopplade till lokaler, el, löneökningar, förbrukningsmaterial och skolmältider. Utbyggnaden av antalet gymnasieplatser och underhåll av befintligt lokalbestånd är kostsamt men nödvändigt för att säkerställa funktionella, hälsosamma och trygga undervisningslokaler för en växande befolkning. Kostnaderna förväntas öka även under 2024 och kommer bidra till behovet av effektiviseringar om inte utbyggnadskompensation tilldelas nämnden. All effektivisering riskerar påverka elevernas rätt till en likvärdig utbildning.

Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för likvärdig utbildning

Utbildningsnämnderna i Malmö arbetar för en likvärdig utbildning med hög kvalitet som stärker barns, elevers och vuxnas förutsättningar för det livslånga lärandet, uppväxtvillkor och goda möjligheter livet igenom. Av avgörande betydelse är att barn och elever tidigt ges förutsättningar att utveckla grundläggande förmågor och färdigheter för att klara förväntningarna i hela utbildningssystemet. Det grundläggs tidigt genom trygg omsorg och stimulerande lärmiljöer som ger barn möjligheter att utvecklas och bygga strategier för att kunna tillgodogöra sig den vidare utbildningen.

Vägen till en gymnasieexamen grundläggs i förskola och grundskola. Utbildningsnämndernas arbete att öka andelen elever som fullföljer en gymnasieutbildning inom fyra år samt att främja en god etablering av nyanlända med fokus på svenska språket bidrar till att öka skyddsfaktorerna och minska riskfaktorerna för barn och elever.

För att alla elever ska nå utbildningens mål krävs det att Malmös förskolor och skolor arbetar med det kompensatoriska uppdraget genom bland annat tillgängliga lärmiljöer, extra anpassningar och särskilt stöd. För att öka Malmöbornas möjligheter till självförsörjning och för att möta en föränderlig arbetsmarknad krävs en flexibel vuxenutbildning.

Uppdraget att rusta alla barn och elever med en god språklig förmåga är avgörande för både nuvarande och framtida möjligheter till utbildning och arbete. Arbetet med sammanhållna övergångar för barn och elever genom utbildningssystemet kräver en välutvecklad digital infrastruktur för informationsutbyte och andra samverkansformer. Stärkta processer för övergångar mellan skolformer omfattar också elevhälsa och är avgörande för att underlätta individens resa genom systemet. Vidare arbetar utbildningsnämnderna tillsammans med att förebygga psykisk ohälsa för att stärka barn, elever och vuxna. Det främjar på sikt högre närvaro och ger därmed ökade förutsättningar att nå utbildningens mål.

En god kompetensförsörjning är en viktig förutsättning för att ge barn och elever likvärdig utbildning. I sin roll som arbetsgivare behöver utbildningsnämnderna säkerställa möjligheter för kompetensutveckling och livslångt lärande för alla medarbetare. Som samverkanspartner till lärosäten och andra aktörer inom utbildningssystemet arbetar nämnderna med att vidareutveckla en kvalitetssäkrad organisation för verksamhetsförlagd utbildning och arbetsplatsförlagt lärande.

Arbetet med att öka barns och elevers kunskaper om olika valmöjligheter i sin utbildning börjar i förskolan och fortsätter genom hela utbildningssystemet. För de yngre barnen och eleverna är det kompensatoriska uppdraget att möta varje barn utifrån hans förutsättningar och behov viktigt. För äldre elever och vuxna är en annan viktig faktor förstärkt och kvalitetssäkrad studie- och yrkesvägledning med god kunskap om arbetsmarknad. Samverkan mellan nämnderna är avgörande för att öka barns och elevers kunskaper om olika utbildningsmöjligheter och att öka yrkesprogrammets attraktivitet.

Förändringar i omvärlden

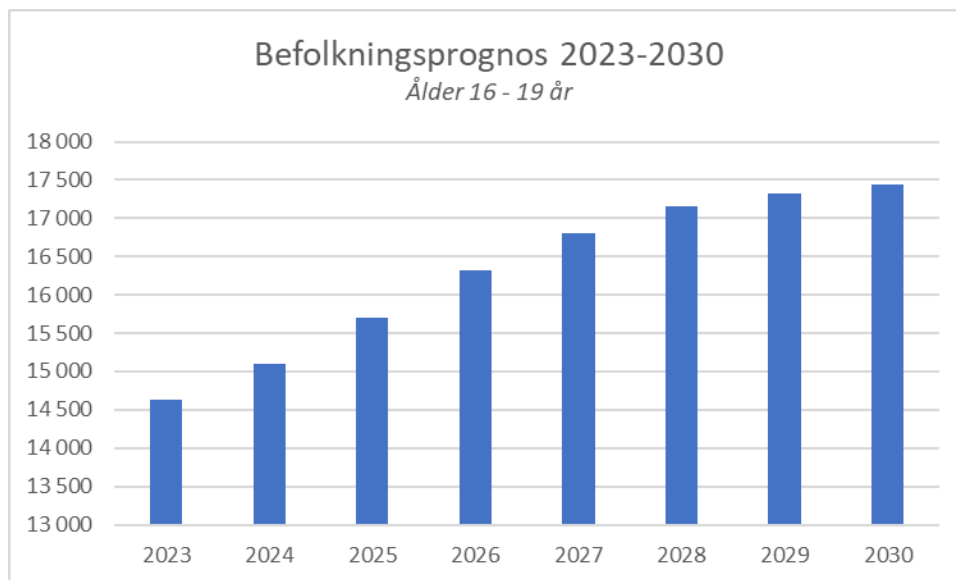
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Att utbilda barn, ungdomar och vuxna är en avgörande faktor för att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar till arbete och självförsörjning. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola¹ ger elever en god grund för fortsatta studier och för arbetslivet. Genom vuxen- och yrkesvuxenutbildningen utvecklar vuxna kunskaper och färdigheter för att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt möjligheter att stödjas och stimuleras i sitt lärande. Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Nämndens verksamheter berör ca 35 000 malmöbor. I följande avsnitt redovisas faktorer som påverkar nämndens planeringsförutsättningar inför 2024 och framåt.

Förändrade förutsättningar för utbildningsväsendet

Förväntad befolkningsökning och ersättningsansvar

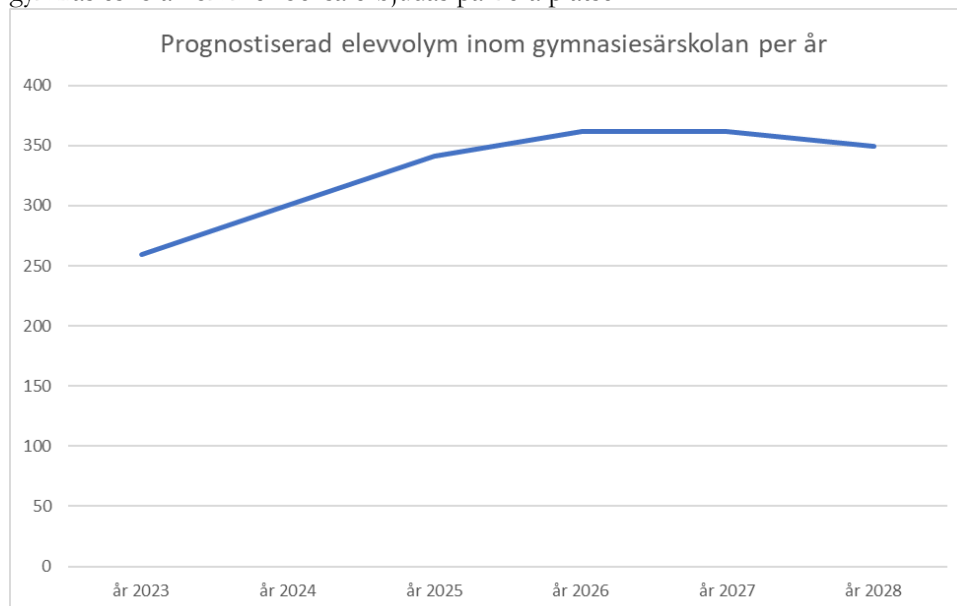
Inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola påverkas nämndens planeringsförutsättningar av förändringar i demografi och elevernas val av skola och program. Antalet ungdomar i gymnasieålder 16-19 år förväntas öka från 14 634 till 17 438 vilket ger en ökning på med 2 804 individer (19 procent) mellan åren 2023–2030 enligt Malmö stads befolkningsprognos. Antalet elever i nämndens gymnasieskolor beror på hur stor andel elever som väljer fristående respektive kommunala skolor samt antalet elever från andra kommuner som väljer en gymnasieskola i Malmö. Cirka hälften av Malmös ungdomar i gymnasieålder återfinns i en kommunal gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola. Nämnden har dock utifrån grundbelopp och principen om lika villkor även ersättningsansvar för samtliga Malmöelever i fristående skolor. Nämnden har också ersättningsansvar för de elever folkbokförda i Malmö som väljer att läsa i annan kommun. Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Nämnden måste därmed planera för att ha viss beredskap om det skulle bli aktuellt att ta emot elever i kommunala skolor om fristående huvudmans mottagning förändras.

Anpassad gymnasieskola prognostiseras fortsätta växa kommande år, från cirka 250 elever till 350 elever 2026. Därefter sker en viss utplaning. Prognoserna grundar sig på antalet elever från Malmö stads anpassade grundskola samt viss ökning från kringliggande kommuner. Antalet elever som mottas sent till

¹ Från och med den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan, grundsärskola och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola, anpassad grundskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning för vuxna. I denna skrivelse används uteslutande de nya namnen.

anpassad grundskola, under den senare delen av högstadiet, ökar vilket försvårar planeringen samt gör att eleverna i mindre omfattning känner tillhörighet till målgruppen vilket innebär risk för avhopp. Utbudet av program för elevgrupper inom anpassad gymnasieskola kommer utökas. Program inom anpassad gymnasieskola kommer också erbjudas på flera platser.

Ökat behov av arbetsmarknadsanpassad utbildning

Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Idag råder en omfattande brist på arbetskraft i en mängd branscher inom både privat och kommunal sektor. I dagsläget motsvarar inte antalet sökande till yrkesprogram och yrkesutbildningar, varken inom gymnasieskola eller vuxenutbildning, arbetsmarknadens behov. Samtidigt förändras lagstiftningen och det införs krav på att även arbetsmarknadsbehov ska beaktas utöver elevernas efterfrågan vid utbud och dimensionering av gymnasie- och vuxenutbildning. Detta innebär både möjligheter och utmaningar för nämnden i arbetet med utbud och dimensionering av utbildning som stärker förutsättningarna för självförsörjning. En relaterad utmaning är tillgången till platser och handledare inom det arbetsplatsförlagda lärandet (apl) inom yrkesutbildningarna.

Krav på ökad samverkan vid planering och dimensionering av utbildningsutbudet

Förändrad lagstiftning gällande gymnasial utbildning i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in när kommuner, enskilda huvudmän och regioner planerar och dimensionerar vissa utbildningar inom gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Det innebär också krav på att varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Lagändringarna träder i kraft 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas år 2025. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade 2023-05-25 § 88 att samverka med andra kommuner i Skåne och västra Blekinge angående utbud och dimensionering av gymnasieutbildning genom att fastställa bilagan till samverkansavtal för gymnasieskola.

Skolverket har fått i uppdrag att ta fram regionala underlag för utbildning och kompetensförsörjning för att kunna stödja huvudmännen i deras planering och dimensionering. Detta innebär såväl en möjlighet som en utmaning för nämndens arbete med planering och resursförutsättningar. Nämnden behöver därutöver säkerställa att det finns resurser kopplade till en gemensam process för utbud och dimensionering i samverkan med andra kommuner. Vidare kommer introduktionsprogrammet programinriktat val inom gymnasieskola ingå i samverkan och därmed i fritt sök. Nämnden behöver ha beredskap att ta emot elever inom programinriktat val från andra kommuner.

Förändringar i omvärlden påverkar planering och dimensionering vuxenutbildning

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. I stället påverkas den kommunala vuxenutbildningen i hög grad av resursfördelning, konjunktur, arbetsmarknadsläge, migration samt politiska inriktningsbeslut på kommunal och statlig nivå. 2023 förväntas cirka 20 000 Malmöbor nyttja vuxenutbildningen vilket motsvarar cirka 7500 helårsplatser. Inom sfi beror antalet elever även på hur stor andel elever som väljer att studera sfi vid en folkhögskola. Nämnden har ersättningsansvar för samtliga sfi-elever oavsett om de finns i den egna regionen eller hos en folkhögskola. Under 2024 förväntas behovet av antalet helårsplatser inom komvux öka med 15 procent i jämförelse med 2023. Detta är en konsekvens av en rad faktorer såsom en viss ökning av elever, fler elever som tar sin plats i anspråk samt fler elever som väljer att studera i en högre studietakt. Det kan innebära ökade kostnader för nämndens verksamheter.

Nämnden har gett gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen i uppdrag att förbereda och erbjuda kommunal vuxenutbildning i svenska (sfi) för ukrainska medborgare skyddade enligt massflyktsdirektivet. Utbildningen ska ske på samma villkor som för övriga elever i den kommunala vuxenutbildningen. Uppskattningsvis gäller det ca 400 elever. Det innebär att resurser behöver avsättas för uppdraget under 2024.

Förändrade förutsättningar för samhällsorientering

Samhällsorienteringen är ett kommunalt uppdrag som syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet och ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället samt vara en grund för fortsatt kunskapsinhämtande.

Till och med 2023 genomförde Malmö stad samhällsorienteringsuppdrag i samarbete med andra kommuner där Länsstyrelsen Skåne hade en samordnande roll samt anordnade kurser i samhälls- och hälsokommunikation. Länsstyrelsen har fattat beslut att avsluta sin roll som anordnare och samordnare från och med januari 2024. Detta innebär att nämnden behöver tillsätta resurser för uppdraget i egen regi.

Säkerhet och beredskap vid ett förändrat omvärldsläge

Gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildning utgör samhällsbärande verksamhet. För många elever är skolan en trygg punkt i tillvaron. Det är därför viktigt att nämndens verksamheter ges förutsättningar att pågå som vanligt trots ett förändrat omvärldsläge. Nämnden behöver fortsätta att ha beredskap för att kunna ställa om sin verksamhet vid kriser.

Från och med 2023 är det ekonomiska läget svårare för kommunerna till följd av hög inflation, stigande räntor, prisökningar och kommande lågkonjunktur. Inflationen gör framför allt att kostnader för pensioner ökar kraftigt. Den ryska invasionen av Ukraina får konsekvenser för världsekonomin som också påverkar kommunerna. Ökande energipriser och energipåfrestning är vidare centrala omständigheter att beakta i arbetet med att säkerställa funktionella, hälsosamma och trygga undervisningslokaler. Detsamma gäller skolmältiderna som påverkas av ökade livsmedelskostnader. Flera faktorer som påverkar kostnadsökningarna ligger utanför nämndens påverkansmöjligheter.

Nationellt arbete för digitalisering av nationella prov

Elevers digitala kompetens är en faktor för goda förutsättningar vid fortsatta studier, för arbetslivet och för att kunna delta i ett demokratiskt samhälle. Utvecklingsarbete som pågår på nationell nivå handlar bland annat om digitalisering av de nationella proven. Föreskrifterna om hantering och genomförande av digitala nationella prov föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och ska tillämpas på digitala nationella prov som eleverna genomför från och med höstterminen 2024 i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret 2025. De nya bestämmelserna innebär att nämnden behöver säkerställa bland annat tillgång till rätt tekniska förutsättningar och rätt kompetens. Nämnden förespråkar att nationella prov genomförs i så hög utsträckning som möjligt för att kvalitetssäkra betygssättningen.

Nationellt införande av ämnesbetyg

Utifrån riksdagens beslut om införandet av ämnesbetyg förbereder sig nämnden för den reform som träder i kraft fullt ut under 2025. Lagändringen syftar till att betygen bättre ska spegla elevers kunskaper

och främja elevers kunskapsutveckling. Införandet av ämnesbetyg innebär förändrade planeringsförutsättningar för arbetet med betyg och bedömning och kommer innefatta satsningar i form av kompetensutveckling inom både gymnasieskola och vuxenutbildning.

Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

På nationell nivå råder en omfattande lärarbrist och behovet av lärare väntas öka alltmer. Även om den nationella bristen har varit påtaglig under lång tid så har den hittills inte drabbat nämndens verksamheter, rekryteringsläget är gott. Andelen behöriga lärare inom nämndens verksamheter är hög men skiljer sig åt mellan skolformerna. Inom den anpassade gymnasieskolan är personalens behörighetsnivåer lägre, något som återspeglas i hela landet. Nämnden har etablerat ett långsiktigt arbete med högskolan i Kristianstad som syftar till att säkra kompetensförsörjningen inom verksamheterna. Det påbörjade partsgemensamma arbetet med HÖK-avtalet med fokus på arbetstid, tjänsteplaneringsarbete och arbetsmiljö har nått resultat och ett nytt samtalsunderlag för tjänstefördelning prövas under läsåret 2023/2024. Fokus är att tillsammans skapa goda förutsättningar för lärare inom nämndens verksamheter.

Förtydligt uppdrag för elevhälsan

Från den 2 juli 2023 stärks skolans elevhälsoarbete i skollagen. Elevhälsans uppdrag är sedan tidigare att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Utifrån det förtydligas arbetet enligt följande:

- Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal.
- Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete.
- Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Därtill ändras kraven från att ha tillgång till specialpedagogisk kompetens till att ha tillgång till specialpedagog eller speciallärare vilket medför ökade kostnader för kompetensförsörjning.

Behov av förändringar i Malmö stad som helhet

Gemensamt arbete för likvärdiga uppväxtvillkor

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden avser att fortsätta utveckla det gemensamma arbetet för att öka skyddsfaktorerna och minska riskfaktorerna i barns och ungas livsmiljöer. För att tidigare upptäcka och ge stöd till barn och unga som behöver det krävs tidiga och samordnade insatser. Utgångspunkten är att dessa insatser ges på den arena där barn och unga befinner sig, exempelvis i förskola, skola, socialtjänst, öppen verksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för barn och unga och till att använda samhällets resurser på bästa sätt för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Nämnderna är överens om att strukturerade och tydliga former för samverkan kring barns och ungas behov är en viktig förutsättning för tidiga och förebyggande insatser. Utifrån sina respektive grunduppdrag avser nämnderna att fortsätta att stärka samarbetet. Det finns flera exempel på samverkansformer som kan ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete, däribland SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) och pilotprojektet Trygga barnet som testats i Malmö under 2022–2023 och som är en samverkansmodell på individnivå för tidigt samordnat stöd.

Det gemensamma förebyggande arbetet kring de yngsta barnen fortsätter i nära samverkan mellan förskolenämndens och arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter samt med externa aktörer. En kombination av god mödravård, ett bra föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet stärker möjligheterna till social jämlikhet i staden. Flera aktörer samlas utifrån barnets behov och där barnen finns.

Samarbetsformer såsom *Barn blir* är exempel på gemensamt och tvärprofessionellt arbete kring barn och familjer med behov. Nämnderna avser att fortsätta utveckla förutsättningarna för samarbetet och relationerna mellan medarbetare närmast barnen och socialtjänsten med utgångspunkt i lokala förutsättningar och behov.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Strategisk planering och dimensionering av utbildningsutbudet

Utifrån ovan beskrivna förutsättningar och förändringar i omvärlden intensifierar nämnden det strategiska arbetet med planering och dimensionering av utbildningsutbudet inför 2024 och framåt.

Planerad utökning av utbildningsplatser inom gymnasieskola

För att möta kommande befolkningsstillväxt planerar nämnden för en stegvis utökning av antalet platser inom nämndens gymnasieskolor med sikte på att kunna erbjuda en kommunal utbildningsplats till alla Malmöbor som väljer det. Inför höstterminen 2023 planeras start av tre nya yrkesprogram med totalt 54 platser (Gymnasieorganisation GYVF-2022-2844). Inför höstterminen 2024 kommer Malmö Citadellsgymnasium att flytta till nya lokaler och Malmö Neptunigymnasium kommer att öppna. Skolorna kommer att öka stadens kapacitet för cirka 2 000 elever. För att öka yrkesutbildningarnas attraktivitet är också lokalisering av dessa program en faktor när respektive skolas utbud planeras.

Nämnden utökar inför läsåret 2023/2024 även antalet utbildningsplatser inom anpassad gymnasieskola då det finns en fortsatt ökad efterfrågan på utbildningsplatser, såväl i Malmö som i andra närliggande kommuner. Ökningen fortsätter enligt prognos till och med läsåret 2026/2027. Därtill väljer ett ökat antal elever med stora stödbehov i högre grad nationella program än individuellt program, vilket också påverkar nämndens planeringsförutsättningar.

Inom anpassad grundskola väljer fler elever att gå integrerat vilket ställer högre krav på att möta elevernas behov inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan. Antalet elever som mottas sent, under den senare delen av högstadiet, till den anpassade grundskolan ökar. Det finns en risk för att dessa elever i mindre omfattning känner tillhörighet i den anpassade gymnasieskolan vilket innebär risk för avhopp. Detta påverkar också nämndens planeringsförutsättningar. Utbudet för elevgruppen inom den anpassade gymnasieskolan avseende såväl program som geografisk placering kommer därför att utökas. Det ökade behovet av stöd för eleverna inom det nationella programmet gör att en översyn av behovsgrupperna behöver genomföras för att säkerställa att elevernas rätt till stöd tillgodoses. Nämnden kommer prioritera samverkan med andra kommuner om utbildningsplatser inom den anpassade gymnasieskolan i syfte att skapa ett allsidigt utbud inom samverkansområdet och en effektiv organisation. De byggnadstekniska kraven och krav på anpassning utifrån brandskydd och tillgänglighet för den fysiska miljön kopplad till anpassad gymnasieskola är höga. Detta innebär att nämnden har en utmaning i att integrera anpassad gymnasieskola i de befintliga gymnasieskolor som idag inte har den verksamheten.

Fortsatt utveckling av yrkesutbildning inom gymnasieskola

Nämndens utbildningsutbud kommer i högre utsträckning behöva förändras i relation till lokala, regionala och nationella kompetensbehov. En prioritering framåt är att utöka antalet utbildningsplatser på yrkesprogrammen för att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft. Här ingår även strategiskt arbete för att stärka elevernas valkompetens, öka yrkesprogrammets attraktivitet och arbete för att säkra tillgången till platser för arbetsplatsförlagt lärande (apl). Nämnden planerar även en utökning av den gymnasiala lärlingsutbildningen under kommande år då utbildningen i hög grad leder till anställning. Arbetet med att bredda utbudet av yrkesutbildningar inom gymnasieskolan sker i samverkan med lokala och regionala företag och branschorganisationer samt andra kommunala huvudmän i Skåne. En utmaning i utökning av yrkesutbildningsplatser är att rekrytera behöriga yrkeslärare. Därmed krävs resurser för kompetenshöjande insatser tillika för att möta löneanspråken.

Utveckling av introduktionsprogrammen

Nämnden fortsätter arbetet med att kvalitetssäkra organisation och utbud gällande introduktionsprogrammen (IM). Utbudet ska svara mot de behov som finns hos målgruppen och den dimensionering som krävs för att möta ungdomar som ännu inte uppnått behörighet till ett nationellt program. Ett särskilt fokusområde är vidareutveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (IMY) i syfte att identifiera nya yrkespaket. Arbetet med att identifiera nya gemensamma inriktningar och yrkespaket för introduktionsprogram och vuxenutbildning fortsätter, för att öka möjligheterna till självförsörjning. Även platser inom IM programinriktat val kan behöva utökas då fritt sök öppnas upp för

elever från andra kommuner på grund av den nya lagstiftningen.

Utveckling av det kommunala aktivitetsansvaret

Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är nämnden enligt skollagen skyldig att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola eller genomför någon motsvarande utbildning. Det är ca 1100 unga som finns inom detta lagrum och målet är att minska antalet. Nämnden fortsätter att i samverkan med övriga nämnder vidareutveckla processer och arbetssätt för att säkra en väg framåt för varje ung vuxen. Ett särskilt fokus är på den uppsökande verksamheten, att skapa praktikalternativ och utveckla en studieberedskap. Samverkan med övriga nämnder, myndigheter och civilsamhället inom det kommunala aktivitetsansvaret är en nödvändighet för att nå ut till målgruppen. Det förebyggande arbetet sker bland annat genom ett tidigare samarbete vid övergångar mellan grundskola och gymnasieskola för att kunna skapa individuella alternativ.

Fortsatt utveckling av utbudet inom kommunal vuxenutbildning

Nämnden fortsätter att prioritera utvecklingen av nämndens yrkesvuxutbildning. Arbetet med att utveckla och utöka antalet platser inom kombinationsutbildningar både i egen regi och i samverkan med de externa utbildningsanordnarna fortsätter för att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft.

Nämnden kommer i samverkan med funktionsstödsnämnden och hälsa- vård- och omsorgsnämnden, säkerställa kompetensförsörjningen inom välfärden genom att utarbeta och erbjuda utbildning för anställda inom funktionsstödsförvaltningen och hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen. Detta för att möta målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare och behålla kompetenta medarbetare genom bland annat kompetensutveckling samt för att säkerställa att berörda Malmöbor möter det stöd och den omvårdnad som de behöver.

Resurser till förberedande utbildningsinsatser mot en yrkesexamen på gymnasial nivå i samverkan med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden prioriteras 2024 för att möta stadens behov av yrkeslegitimerad vård- och omsorgspersonal. Nämnden har även beredskap för att underskötterska från och med 2023 blir en skyddad yrkestitel vilket innebär att det krävs ett bevis för att ha rätt att använda titeln inom vård och omsorg. Stora yrkesgrupper kommer att beröras av förändringen och kommer leda till ett ökat behov av validerande och kompletterande utbildningar för att möta kompetensbehovet vilket ligger i nämndens grunduppdrag.

Arbetet med att säkra tillgången till platser och handledare inom arbetsplatsförlagt lärande (apl) är en fortsatt prioritering inom vuxenutbildningen. Även här ligger fokus på en utvecklad samverkan och dialog med lokalt näringsliv, branscher och andra nämnder för att lyckas öka såväl apl-platser som praktikplatser.

Den skollagändring som träder i kraft 2023 men gäller för utbildningar med start 2025 kommer att påverka nämndens arbete med planering och dimensionering av vuxenutbildningen. Lagändringen innebär bland annat fritt-sök för individer till yrkesutbildningar som finns hos samverkande kommuner och påverkar prioriteringsförutsättningarna, volymerna och tillgången till utbildning för kommuninvånare. Förändringen innebär också ett behov av en stärkt organisering för samordning och uppföljning av nyttjandet av statsbidrag mellan de samverkande kommunerna. Detta kommer kräva utveckling av administrativa rutiner och digitala verktyg för att säkerställa likvärdig antagning till vuxenutbildning inom samverkansområdet.

Kommunikationsinsatser för yrkesprogram

Nämnden prioriterar kommunikationsinsatser för yrkesprogram för att synliggöra programmets möjligheter till såväl etablering på arbetsmarknaden som till vidare studier. Insatserna syftar till att synliggöra yrkesutbildningens attraktivitet och att öka efterfrågan på yrkesutbildning inom både gymnasieskola och vuxenutbildning. En utgångspunkt i arbetet är den nya lagstiftning som träder i kraft 1 juli 2023 och som ställer krav på huvudmannen att ännu tydligare informera om vad utbildningen förväntas leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier.

Strategisk lokalförsörjning för ändamålsenliga lokaler

Nämnden arbetar för att möta de kommande årens ökning av antalet elever i gymnasieskola och anpassad

gymnasieskola. En växande organisation som behöver hantera snabba växlingar i behov av undervisningslokaler förutsätter en ökad rådighet över lokalbeståndet. Mot bakgrund av detta arbetar nämnden för att systematiskt hantera hyresavtal som löper ut samt ersättning och komplettering av lokaler som ägs av externa fastighetsägare. Arbetet utifrån nämndens lokalbehovsplan och ovanstående satsningar möjliggör samutnyttjande av lokaler mellan Malmö stads nämnder. Utöver detta analyseras skolenheters geografiska placering i relation till såväl skelsegregation, tillgänglighet och programutbud.

Stärkta förutsättningar för högre måluppfyllelse och självförsörjning

Stärkt valkompetens

Studie- och yrkesvägledningen spelar en central roll i att stärka individens valkompetens och lotsa individen vidare inom utbildningssystemet eller till arbete. Nämndens insatser syftar till att öka valkompetensen hos målgrupperna, motverka normativa och könsstereotypa utbildnings- och yrkesval samt synliggöra yrken och karriärmöjligheter. Exempelvis organiseras yrkesmässan under 2024 i samverkan med grundskolenämnden och sydsvenska handelskammaren.

I nämndens utvecklingsarbete ingår också att stärka sambandet mellan studie- och yrkesval samt arbetsplatsförlagt lärande (apl) inom nämndens verksamheter och att stärka studie- och yrkesvägledningens roll i förhållande till arbetsmarknadens behov. Andra åtgärder som prioriteras framåt är riktad information om kommande studiesteg och utbildningsvägar inom vuxenutbildningen, kompletterande kurser inom sf i digitalisering, studieteknik och arbetsmarknadsinformation samt branschorienteringskurser med arbetsmarknads- och socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen.

Nämnden är tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden en samarbetspart i arbetsmarknadsprojektet *Ung i sommar* som syftar till att öka kunskapen om arbetslivet och framtida möjliga yrkesval. Inom anpassad gymnasieskola pågår även ett utvecklingsarbete för att i högre grad kunna erbjuda elever praktik för att stärka möjligheterna till sysselsättning efter avslutade studier.

Fortsatt fokus på goda övergångar

Genom samverkan och goda rutiner kring övergångar inom och mellan samtliga skolformer tydliggör nämnden möjligheter inom utbildningskedjan och ger elever bättre förutsättningar att nå sina mål. Goda övergångar är prioriterat även framåt och ett flertal olika satsningar ingår i arbetet. Inte minst syftar den pågående utvecklingen av en gemensam, modern systemmiljö till att följa barn och elevers progression och möjliggöra överföring av information under hela skolgången.

Övergång från grundskola

Det kontinuerliga övergångsarbete som bedrivs tillsammans med grundskolenämnden fortsätter och innebär bland annat att mottagande skola ges bättre förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevens behov och skapa goda relationer genom att få information om elever i behov av särskilt stöd tidigare. En genomlysning gällande elever i behov av särskilt stöd påbörjats redan i årskurs 8 för att säkerställa att samtliga elever i grundskola nås. Nämnden utvecklar sin beredskap för att kunna ta emot ett större antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp för att säkerställa att utbildningen och stödet till målgruppen bidrar till ökad måluppfyllelse. Till detta krävs utökning av lokaler.

Övergång från gymnasieskola

Nämnden prioriterar arbete med att skapa bättre förutsättningar för goda övergångar från introduktionsprogram till vuxenutbildning. De elever som lämnar gymnasiet med studiebevis får förtur till vuxenutbildning. De riskfaktorer som identifierats i övergången för målgruppen elever över 20 år är utgångspunkt för nämndens arbete inom detta område. Under 2023 har en operativ projektgrupp med representanter från såväl språkintruktionsprogrammet som vuxenutbildningen tillsatts. Nämnden prioriterar även den påbörjade samverkan mellan vuxenutbildningen och KAA under 2024. Alla insatser följs upp och utvärderas kontinuerligt för att säkerställa att samtliga åtgärder tillika resurser effektivt möjliggör att fler unga inom det kommunala aktivitetsansvaret kan påbörja studier eller arbete.

Övergång från gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Genom riktade insatser och stärkt samverkan ska nämnden öka möjligheten till övergång från anpassad gymnasieskola till arbetsliv. Nämnden är sedan 2019 en del i det EU-finansierade projektet Samstart som

syftar till att stötta elever med funktionsnedsättning inom både anpassad gymnasieskola och gymnasieskola med ett samordnat stöd i övergången mellan skola, daglig verksamhet och arbetsliv. Det gemensamma arbetet med arbetsmarknad- och socialnämnden fortsätter under 2024. Projektet har haft goda resultat i att nå syftet för målgruppen.

Övergång från sfi

Resurser prioriteras 2024 och framåt till vägledande och förberedande utbildningsinsatser i samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden för att skapa bästa möjliga förutsättningar för måluppfyllelse inom sfi på kortare tid samt förutsättningar och motivation för vidare studier. Kompletterande kurser ska erbjudas fler elever och individer som står långt från arbetsmarknaden. De kompletterande kurserna syftar bland annat till att medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval, ge ökade studietekniska färdigheter samt ge grundläggande digital kompetens.

Övergång till högre utbildning

Malmöungdomars väg till arbete genom högre utbildning (Muvah) är en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö universitet där gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ingår. Målet är bland annat att öka Malmöungdomars inträde på arbetsmarknaden, att få fler ungdomar från underrepresenterade grupper att välja högre utbildning samt öka förståelsen för utbildningsvalen hos Malmös unga. Nämnden samverkar inom denna kunskapsallians för ökad tillgänglighet genom studievägledning för vissa av nämndens målgrupper som generellt inte söker högre utbildning.

Fortsatt satsning på språkstudier för nyanlända Malmöbor

Nämnden fortsätter utveckla stödinsatser för elever inom vuxenutbildningen. I detta är språkstöd och språkutveckling viktiga komponenter. Stödet till elever inom vuxenutbildningen utvecklas kontinuerligt genom att nämnden erbjuder kombinationsinsatser av svenskundervisning och yrkesvuxutbildning. För att underlätta studier för nyblivna föräldrar bedriver nämnden fortsatt även sfi för föräldralediga genom öppen verksamhet på två förskolor. Arbetet med att kontinuerligt förbättra information till nyanlända på olika språk och erbjuda samhällsinformation på lättbegriplig svenska fortsätter.

Då Länsstyrelsen avslutar sitt uppdrag som samordnare av samhällsorientering kommer denna verksamhet övergå till Malmö stads egen regi. Det gäller ca 250–300 individer som är i behov av kurser inom samhälls- och hälsokommunikation.

Samverkan för ökad integration och självförsörjning

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö stad sker inom ramen för den strategiska (SÖK) och den lokala överenskommelsen (LÖK). Stärkt samverkan förväntas öka andelen Malmöbor som blir självförsörjande och säkerställa en god kompetensförsörjning inom olika områden. Inom ramen för SÖK och LÖK ingår ett stort antal arbetsprocesser.

Med avstamp i kartläggningen av avbrottsrisker som gjorts inom ramen för Finsamprojektet *Utebliven etablering*, som är en del av SÖK, prioriterar nämnden även under 2024 resurser för att kunna erbjuda utökade studiedagar för en pilotgrupp inom sfi. Den prioriterade målgruppen för den utökade studiedagen är individer med kort studiebakgrund och som finns i olika arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsprogram.

Exempel på andra pågående processer och som utvecklas även framåt är arbetsmarknadsanställningsprocesser, inskrivningsprocess för etableringen, Jobbspår, Samhällsorientering, Utbildningsplikt med sfi, kombinationsutbildningar (däribland yrkes-sfi), branschorienteringskurser och yrkeshögskola.

Nämnden fortsätter även att prioritera medverkan i projektet Malmökraften (ett samarbete mellan Malmö stad, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och primärvården i Region Skåne) och utveckla samverkan kopplad till uppföljning, gemensam kompetensutveckling, informationsutbyte och vägledning. Detta för att skapa förutsättningar för att fler arbetssökande ska både påbörja och fullfölja utbildning.

Fortsatt utveckling av det kompensatoriska uppdraget

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har utifrån skollagen ett kompensatoriskt uppdrag vilket

innebär att nämnden ansvarar för att alla elever ska kunna utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar mot utbildningens mål. Särskild uppmärksamhet behöver därför även fortsättningsvis riktas mot elever som riskerar att inte nå målen, ligger i riskzon för studieavbrott eller som riskerar psykisk ohälsa.

Fortsatt stärkt elevhälsa

De senaste årens riktade satsningar på elevhälsan fortsätter framåt genom en ökad bemanning och ökad tillgänglighet till elevhälsans olika professioner, inom både gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Syftet är att stärka det pedagogiska stödet och stötta elever med psykisk ohälsa som riskerar hög frånvaro. Sedan 2023 arbetar nämnden med YAM (Youth Aware of Mental Health), en evidensbaserad intervention på gruppnivå för att främja psykisk hälsa och förebygga ohälsa.

Nämnden prioriterar fortsatt samverkan med grundskolenämnden inom ramen för elevhälsans uppdrag, till exempel genom gemensamt fokus på de elever som har större behov av stöd i samband med övergångar mellan skolformer. Samverkan förstärks även inom studie- och yrkesvägledningen genom samordnande studie- och yrkesvägledare som ger elever stöd och stärkt valkompetens. Detta förväntas stärka förutsättningarna för gymnasieval, öka elevernas motivation vilket i sin tur kommer leda till att eleverna når sina utbildningsmål.

Satsningar för ökad trygghet och studiero

Trygghet och studiero är betydelsefullt för hur eleverna kommer att lyckas med målen för utbildningen. I detta arbete finns möjligheter för det kompensatoriska uppdraget, särskilt för elever med större behov. Nämnden planerar att utifrån regeringens budgetproposition 2023 att inrätta skolsociala team som bland annat ska bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Satsningen implementeras höstterminen 2023 i samverkan med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden och kommer att fortsätta 2024.

Ytterligare en prioritering som förväntas bidra till ökad trygghet och studiero är ett under 2023 etablerat samarbete med polisen, arbetsmarknads- och socialnämnden samt fritidsnämnden. Samarbetet benämns SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid) och är ett brotts- och drogförebyggande arbete där målet är en fungerande skolgång. Målgruppen är barn och ungdomar upp till 18 år med någon form av normbrytande beteende. Samarbetet kommer att fortsätta under 2024.

Introduktionsprogram

Under 2024 kommer nämnden vidareutveckla introduktionsprogram utifrån elevens individuella studieplan som verktyg för att följa elevens progression. Arbete grundar sig i satsningarna som påbörjades 2023 inklusive kartläggning kring vilka undervisningsformer som är framgångsrika för att stärka elevernas lärande och utveckling. Målgruppens övergång till vidarestudier eller arbete efter ett genomfört program kommer att följas upp i högre utsträckning under 2024.

Fortsatt stärkt pedagogiskt stöd inom vuxenutbildning

I syfte att ge varje elev bästa möjliga förutsättningar att nå målen för sin utbildning fortsätter nämnden att rikta resurser till det pedagogiska stödet inom vuxenutbildningen. Satsningarna inkluderar den pedagogiska stödorganisationen (utbildningsområdets samlade organisation av specialpedagoger, speciallärare, kuratorer, bibliotekarie och IT-pedagoger) och dess främjande, förebyggande och åtgärdande utvecklingsarbete. Pedagogisk stödorganisationens arbete sker tillsammans med ledning, lärare och övrig personal. Under 2024 och framåt riktas även resurser inom vuxenutbildningen till en speciallärare i matematik samt till en förstärkt stödjande resurs i svenska som andraspråk.

Matematik och språkutveckling

Det systematiska kvalitetsarbetet har visat att eleverna i Malmö stad behöver öka måluppfyllelsen inom matematik och svenska som andra språk. Nämnden genomför med start 2023 en satsning på matematik. En handlingsplan för att öka måluppfyllelsen har tagits fram på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i samverkan med rektorer. I detta ingår att synliggöra vikten av lärarens roll och didaktiska kompetens inom ämnet, skapa delaktighet på alla nivåer i styrkedjan samt öka kunskapen om matematikämnet i förändring.

Nämnden fortsätter även sitt arbete med språkutveckling i samtliga ämnen för att säkerställa att skolornas professioner har den kompetens och den kunskap som behövs för att kunna erbjuda en språklig stimulans som kompenserar för elevers skilda förutsättningar. Nämndens språkutvecklingsstrategi som är under revidering 2023, kommer att ligga till grund för arbetet 2024 och framåt.

Stärkt demokrati- och värdegrundsarbete

Nämndens skolor prioriterar under 2024 och framåt värdegrundsarbetet och arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En del av arbetet är att utveckla uppföljningen av skolornas främjande och förebyggande arbete. Nämnden medverkar även fortsatt i stadens gemensamma arbete för minoritetsgruppers rättigheter. Satsningar på arbetet mot antisemitism fortsätter med bland annat hågkomstresor till koncentrationsläger. Nämnden ingår därtill i det stadsövergripande arbetet som syftar till att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Nämndens arbete med att stärka elevers tillgång till kultur, i enlighet med läroplanen och barnkonventionen, fortsätter under 2024 och framåt. Nämnden fördjupar sitt samarbete med kulturnämnden i syfte att i högre grad ge elever inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan möjlighet att ta del av stadens kulturutbud under skoltid genom den så kallade kulturella allemansrätten, för att säkerställa Malmös barns och ungas rätt till kultur.

Digitala stöd och system

Digitaliseringens möjligheter ska nyttjats för att öka likvärdigheten i arbetet för höjd måluppfyllelse och för att bidra till utveckling av digitalt kompetenta medborgare. Nämnden prioriterar arbete för att öka tillgången till datorer och annan digital utrustning. Fler elever ska få tillgång till moderna och kvalitativa digitala resurser, verktyg och system. Elever på sfi är en prioriterad grupp men tillgången till digital utrustning ska stärkas inom samtlig vuxenutbildning.

Den pågående utvecklingen av en gemensam systemmiljö tillsammans med grundskolenämnden är en del i arbetet med att underlätta goda och sammanhållna övergångar. Projektet planeras vara helt genomfört 2024. Malmöbon ska uppleva nämndens tjänster och processer som säkra, lättillgängliga och transparenta vilket ska bidra till ökad samhällsservice.

Fortsatta insatser för kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fortsätter arbetet med att identifiera och genomföra insatser som leder till att skolan kan bemannas av personal med rätt kompetens, både på kort och på lång sikt. Nämnden fortsätter arbetet med huvudöverenskommelsen (HÖK) gällande löneavtal och allmänna anställningsvillkor.

Insatser krävs för att säkra kompetensförsörjningen

Nämnden står inför en utbyggnad av antalet utbildningsplatser inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Behovet av utbildningsplatser inom vuxenutbildningen är svårprognostiserat bland annat på grund av lågkonjunktorens konsekvenser på arbetsmarknaden och migrationens utveckling. Den senaste kompetensförsörjningsrapporten från 2021 visade att nämnden behöver växa med cirka 200 lärare fram till 2026 för att möta behovet. Nationellt finns det en omfattande lärarbrist. Hittills har nämndens verksamheter kunnat behålla höga behörighetsnivåer inom flertalet skolformer, men att säkra den framtida försörjningen av lärare är grundläggande för nämnden.

Fem prioriterade områden har identifierats för att säkra kompetensförsörjningen inom nämndens verksamheter, till två av dessa satsningar behöver nämnden avsätta särskilda medel i budget 2024. Det handlar om att öka chefstätheten samt insatser för att öka andelen behöriga lärare inom anpassad gymnasieskola och anpassad vuxenutbildning.

Skapa goda förutsättningar för ledarskapet

För att Malmö stad ska vara landets bästa offentliga arbetsgivare behöver chefer ha rätt förutsättningar för att kunna utföra sitt uppdrag på bästa sätt. Dagens snabba utveckling, med ständiga förändringar, ställer stora krav på ledarskapet. Löpande analys av såväl verksamheten som chefers uppdrag pågår och är en viktig del i hur organisationen och tillhörande stödresurser utformas. För att skapa goda förutsättningar för chefer att utöva ett närvarande och engagerande ledarskap med god måluppfyllelse behöver nämnden

avsätta medel för att öka chefstältheten i organisationen med en inriktning mot 25 medarbetare per chef.

Främja medarbetarskap och kompetensutveckling

Hur väl nämnden arbetar med att främja medarbetarskap och kompetensutveckling är en avgörande faktor för att säkerställa att nämnden behåller nuvarande medarbetare och har möjlighet att rekrytera nya. Behovet av behöriga yrkeslärare och speciallärare ökar i takt med att organisationen växer och fler utbildningsplatser inom yrkesutbildningar skapas. För att kunna öka andelen behöriga lärare inom anpassad gymnasieskolan och anpassad vuxenutbildning kommer en uppdragsutbildning att erbjudas lärare som behöver komplettera sin utbildning för att nå full behörighet. Även insatser för att öka andelen behöriga yrkeslärare planeras. För dessa insatser behöver nämnden avsätta särskilda medel.

Attraktiv arbetsgivare

En attraktiv arbetsmiljö utgör en viktig förutsättning för att möta kompetensförsörjningsutmaningen eftersom det påverkar såväl personalomsättning som rekryteringsläge. De närmsta åren kommer nämnden att ha fokus på att såväl förebygga risker i arbetsmiljö som att skapa förutsättningar för balans mellan resurser och uppdrag. Vidare har det lokala lönebildningsarbetet stor påverkan för förmågan att såväl behålla som attrahera nya medarbetare där fortsatta satsningar på verksamhetskritiska befattningar kommer att behöva ske.

Använd kompetens på bästa sätt

Kompetensutmaningen handlar inte enbart om insatser för att öka antalet anställda. Det är lika viktigt att utveckla organisation och arbetssätt för att möta kompetensbristen. Arbeta med arbetsorganisation, arbetstid och kompletterande professioner är viktigt, liksom insatser för att förlänga arbetslivet på olika sätt. Malmö stads nya pensionsriktlinje öppnar upp för möjligheten att behålla spetskompetens längre.

Stärk arbetsgivarvarumärket

Ett starkt arbetsgivarvarumärke är en viktig del i en organisations förmåga att kunna rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som behövs. Det löpande arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket omfattar att stärka både den interna och den externa bilden av nämnden som arbetsgivare, nämndens uppdrag och nämndens arbetsplatser. Exempelvis är lärarstudenter en viktig resurs för kompetensförsörjningen och arbetet med att utveckla verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom nämndens verksamheter behöver fortsätta prioriteras. Vidare har en arbetsgivarvarumärkesstrategi tagits fram i syfte att säkerställa en röd tråd i förvaltningens arbetsgivarrelaterade kommunikation både övergripande och på verksamhetsnivå. Centralt i denna är ett kommunikationskoncept som både säkerställer enhetlighet och möjliggör viss flexibilitet utifrån olika målgrupper och verksamheter.

Kommunbidrag

Nämndens ekonomi har under de senaste åren påverkats av coronaviruspandemin, med tillfälliga kortsiktiga satsningar i form av statsbidrag och medel i form av riktade satsningar samt behov i verksamheten av förstärkt stöd för elever. Detta har lett till överskott på grund av att verksamheten inte lyckats omsätta resurser utifrån kortsiktiga medel. Genom att fokusera på en ökning av yrkesutbildningar inom gymnasieskola och vuxenutbildning, samt att förbättra sammanhållna övergångar mellan skolformer, bidrar nämnden till att möjliggöra en större mängd självförsörjande Malmöbor. Tidiga insatser kring barn och unga, genom samverkan mellan förvaltningar, bidrar till att stadens resurser används mer effektivt.

Dimensionering och planering av gymnasial utbildning

Arbetet kring planering och dimensionering av gymnasiala utbildningsplatser förväntas 2024 påverka hyreskostnaden per elev i gymnasieskolan. Nämnden har två nybyggda skolor som står klara höstterminen 2024, Malmö Citadellgymnasium (Makrillen) och Malmö Neptunigymnasium (Gäddan 8). Skolorna kommer kunna ta emot 2 000 elever. Nyproducerade lokaler som inte är fyllda med fullt elevantal innebär en ökning av lokalkostnaden per elev. Då kommunstyrelsens nuvarande ersättningsberäkning för demografi inte tar hänsyn till att lokalkostnaden per elev ökar vid utbyggnad inom gymnasieskola kommer detta innebära behov av effektivisering i nämndens verksamheter. Antalet elever i nämndens skolor är beroende av elevernas val av huvudman. För att effektivisera stadens resurser gällande lokaler görs ekonomiska analyser vid hantering av hyresavtal som löper ut med externa fastighetsägare samt när man planerar för nya skolenheter. I en utbyggnadsfas krävs ökad andel myndighetsutövning, verksamhetsplanering och projektledning vilket ger ett ökat behov av resursallokering på förvaltningsnivå. Vidare medför de nya kraven i skollagen angående elevhälsan ökade kostnader för kompetensförsörjning.

Nämnden ökar andelen yrkesutbildningar i relation till högskoleförberedande utbildning. Detta innebär kostnadsökningar, men bidrar utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv till en tidigare självförsörjning för målgruppen. Skollagsändringen som träder i kraft hösten 2023 kommer att ge ökade möjligheter till grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram vilket innebär en utökning av programmets omfattning. Kostnadsökningar förväntas också utifrån krav på utökad undervisningstid och ett ökat behov av att tillgodose kompetensförsörjningen. Även utökade lokalkostnader behöver prognostiseras i relation till yrkesutbildningarna.

Dimensionering och planering av vuxenutbildning

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen utan påverkas av politiska beslut och konjunktur- och arbetsmarknadsläge. Förändringarna på arbetsmarknaden och dess effekter för efterfrågan på vuxenutbildning kommer fortsatt att ha stor påverkan på förutsättningarna och planeringen av nämndens verksamhet. Vuxenutbildningen finansieras både via kommunala medel och riktade statsbidrag vilket medför att antalet platser och utbud varierar över tid vilket påverkar lokalbehovet. Utifrån den skollagsreglerade rätten till studier inom kommunal vuxenutbildning ser nämnden ett fortsatt behov av att bibehålla antalet studieplatser inom den kommunala vuxenutbildningen.

En helårsplats inom komvux på grundläggande eller gymnasial nivå eller som anpassad utbildning för vuxna motsvarar 800 planerade verksamhetspoäng. Inom sfi beräknas en helårsplats utifrån 750 timmars närvarotimmar. Nämnden konstaterar att andelen elever inom vuxenutbildningen som väljer en lägre studietakt har ökat de senaste åren. Konsekvensen av detta blir att antalet helårsplatser minskar. Under 2023 konstateras samtidigt en påbörjad ökning av efterfrågan på grundläggande vuxenutbildning vilket historiskt brukar vara den första skolformen som ökar vid lågkonjunktur. Nästa höjning av helårsplatser prognostiseras under 2024 bli inom gymnasial vuxenutbildning. Som ett led i att möta efterfrågan på arbetsmarknaden fortsätter nämnden att utveckla sitt utbud av yrkespaket och yrkes-sfi vilket är ekonomiskt kostsamt, även inom vuxenutbildning. Då vuxenutbildningen inte är ersatt från

kommunstyrelsen genom demografiberäkningar kan en ökning av antalet helårsplatser innebära en tuff ekonomisk utmaning för nämnden.

På grund av den förändrade rollfördelningen gällande samhällsorienteringen där länsstyrelsen avslutat sin samordningsroll kommer behovet av finansiering av nämndens verksamhet öka.

Nämndens lokalkostnader ökar

Nämndens hyresavtal är kopplade till KPI (Konsumtprisindex) i oktober månad vilket gjorde att nämndens kostnader för lokalhyra ökade avsevärt då indexhöjningen på hyresavtalen uppgick till cirka 11 %. Den totala ökningen av hyreskostnader uppgick 2023 till 24 338 tkr. Då lågkonjunktur och de höga räntorna förväntas bestå uppskattas även 2024 års hyreskostnader öka avsevärt. De ekonomiska utmaningarna för nämnden blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade personalomkostnader och stigande räntekostnader bidrar till behovet av effektiviseringar i kärnverksamhet om inte utbyggnadskompensation tilldelas nämnden utifrån den förväntade utökningen av lokalbestånd inom gymnasiet.

Ny modern systemmiljö för utbildningsnämnderna

Utbildningsnämnderna har under en längre tid haft ett gemensamt elevadministrativt system - Extens - med tillhörande moduler för viss förvaltningsspecifik verksamhet. Utvecklingen av nya system och applikationer ställer högre krav på systemens förmåga att skicka och ta emot data vilket utbildningsnämndernas nuvarande skoladministrativa system har svårt att leva upp till.

Utbildningsnämnderna har behov av ett modernt och flexibelt systemstöd som möter de behov som finns och kommer behövas i framtiden. Med anledning av detta beslutade de tre utbildningsnämnderna hösten 2020 att starta upp ett projekt, som ska lägga grunden för en ny och modern systemmiljö. Hösten 2023 är förhoppningen att grunden för en ny systemmiljö ska finnas på plats. Avtalet, som grundskolenämnden är systemägare för, förväntas uppgå till omkring 240 mkr räknat över hela kontraktstiden på tolv (12) år, vars kostnad fördelas utifrån en beslutad nyckel. Det är dock inte säkert att det är den fördelningsnyckeln som kommer att användas beroende på vilka lösningar man hamnar i. Enligt antaganden gjorda innan upphandling beräknas gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens driftkostnad för systemkostnaderna öka med cirka 1 mkr per år. Utöver detta kommer resurser krävas i implementeringsfas och systemförvaltning inom kärnverksamheten.

Effektiviseringars effekt

Nämnden befinner sig i ett tuffare ekonomiskt läge från 2023 jämfört med tidigare år på grund av ökning av kostnader kopplade till lokaler, el, löneökningar, förbrukningsmaterial och skolmältider. Utbyggnad av antalet gymnasieplatser och underhåll av befintligt lokalbestånd är kostsamt men nödvändigt för att säkerställa funktionella, hälsosamma och trygga undervisningslokaler för en växande befolkning. Kostnaderna förväntas öka även under 2024. Resursallokeringen som krävs för att finansiera nämndens ökande kostnader riskerar att påverka elevernas rätt till en likvärdig utbildning.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2023 (tkr)	Prognos 2024 (tkr)
Riktade statsbidrag			
Regional yrkesinriktad vuxenutbildning	Skolverket	59 175	55 000
Ersättn etableringsinsatser /introduktion nyanlända	Migrationsverket	30 208	28 998
Utbildningsplatser inom yrkeshögskola	Myndigheten för Yrkeshögskola	6 200	6 200
Lärarlönelyftet	Skolverket	11 200	11 200
Karriärtjänster lärare/lektorer	Skolverket	7 390	7 390
Lärlingsutbildning gymnasieskolan	Skolverket	6 700	6 700
Läraryftet	Skolverket	250	0
Behörighet yrkeslärare	Skolverket	350	0
Nytt fortutbildningsuppdrag	Skolverket	0	700
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	400	250
Sommarlovsskola + övriga lovskolor	Skolverket	832	830
Nordiska elever inom gymnasieskolan	Skolverket	300	300
Papperslösa barn inom gymnasieskolan	Skolverket	250	200
IB-utbildning	Skolverket	100	100
Kartläggning och validering (vux)	Skolverket	441	0
Förstärkning elevhälsa	Skolverket	365	0
Handledarsättning	Malmö och Lunds universitet	1 600	1 600
Diverse stb-projekt, uppdrag		1 482	532
Övriga bidrag			
Momskompensation	Skatteverket	45 400	46 000
Fondmedel till elever och lärare	Diverse stiftelser och fonder	2 900	3 000
Web-samverkan gy.antagning	Skånes kommuner	600	600
Lönebidrag	AMS och FK	900	900
Stöd till riksdrottsgymnasium	Riksidrottsförbundet	114	361
EU-bidrag för skolprojekt	ESF, CEB	2 000	2 000
Övriga bidrag		181	139
SUMMA BIDRAG		179 338	173 000

Statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning prognostiseras bli något mindre 2024 på grund av färre sökta utbildningsplatser. Statsbidraget för yrkesvux går till att ge fler vuxna en möjlighet att gå en yrkesutbildning. Det kan också användas till elever som läser en yrkesinriktad utbildning i kombination

med sfi och svenska som andraspråk. Yrkesvux är ett av fyra statsbidrag inom regional yrkesinriktad vuxenutbildning och för 2024 kommer kravet på medfinansiering med 30 procent bestå där statsbidraget täcker 70 procent av kostnaden. Utvecklingsarbetet som påbörjades redan 2022 fortsätter inom ram för den mellankommunala samverkan för Sydvästra Skånes samverkansområde (SSSV), med syfte att uppnå en högre nyttjandegrad av sökta statsbidrag för regionalt yrkesvux inom området. Genom kontinuerlig uppföljning av samverkansområdets nyttjade statsbidrag, samplanering av yrkesutbildningarnas och kombinationsutbildningarnas uppstarter samt ett förenklat förfarande för interkommunal ersättning möjliggörs ett effektivare nyttjande av statsbidragen i statsbidragssamarbetet.

Statsbidragen som ryms inom intäktsbudgeten Statsbidrag flykting (Ersättning etableringsinsatser /introduktion nyanlända) inryms inom nämndens budget efter kommunbidragsväxling motsvarande 31 232 tkr i nämndsbudget 2023. Statsbidraget prognostiseras inför 2024 att minska med 2 234 tkr jämfört med kommunbidragsväxlingen. Den sista prognosen för 2023 visar dock redan en sänkning av förväntat bidrag med 1 210 tkr jämfört med kommunbidragsväxlingen.

Begäran om investeringsram

Nämndens ordinarie investeringar beräknas ha en omslutning, med god planering, på cirka 20 mkr per år. Ramen avser investeringar i inredning och utrustning som görs i samband med om- och tillbyggnation samt behov av att byta ut delar av befintlig inredning på grund av årligt slitage. Nämnden har under 2023 inventerat skollokalernas säkerhetsinstallationer med fokus på brand- och utrymningslarm och passersystem. Inventeringen visar att en stor andel av nämndens säkerhetsinstallationer är i behov av utbyte under kommande femårsperiod. Ersättningsinvesteringarna är nödvändiga för att uppfylla gällande myndighetskrav samt för elever och anställdas säkerhet i skolan. Detta kommer att innebära högre kostnader för nämnden. Utöver ersättningsinvesteringarna arbetar nämnden aktivt med att säkerställa att servicen av befintliga system är fullgod.

De kommande årens ökning av antalet ungdomar i gymnasieåldern ställer krav på att utforma en växande utbildningsorganisation som i så hög utsträckning som möjligt tillgodoser elevernas förstahandsval av utbildningsprogram samt som i största möjliga utsträckning ger de elever som söker till kommunal gymnasieskola plats inom ramen för samverkansavtalet inom Skåne och västra Blekinge. Detta innebär att nämnden skapar fler platser och därmed tillkommer investeringskostnader kopplat till utökningen. Höstterminen 2024 planeras Malmö Citadellsgymnasiet stå klart i kvarteret Makrillen och Malmö Neptunigymnasium i fastigheten Gäddan 8, då krävs en större investering för att initialt utrusta båda skolorna med inredning motsvarande 35 mkr. Då skolorna förväntas fyllas gradvis kommer investeringar även ske successivt varpå en del investeringar kommer göras inför höstterminen 2025, motsvarande 15 mkr. Utöver investeringsram bidrar detta till ökade driftskostnader för nämnden i form av kapitalkostnader och hyreskostnader för ny gymnasieskola.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2024 samt plan för 2025-2029 (belopp i tkr)

	Begäran	Plan				
Investeringstyp	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lösöre och fasta digitala installationer (tkr)	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Investeringar kopplade till nya gymnasieskolor (tkr)	35 000	15 000	0	0	0	0
Summa investeringsram	55 000	35 000	20 000	20 000	20 000	20 000